

Informat per la Comissió Informativa
de Serveis a les Persones en sessió
de 11 de gener de 2021

La secretària

Aprovat pel Ple del Consell
Comarcal del Bages en sessió
ordinària de 25 de gener de 2021

La secretària

**PROTOCOL DAVANT
LES VIOLÈNCIES SEXUALS
EN ESPAIS PÚBLICS D'OCI
A LA COMARCA DEL BAGES**

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Coordinació del treball:

Amb la col·laboració de :

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Autoria:

Novembre 2020

Finançat amb càrrec als crèdits rebuts del Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad, a través de la Secretaria de Estado de Igualdad:

ÍNDIX

1	Presentació	3
2	Exposició de motius	4
3	Persones participants	6
4	Protocol marc	9
4.1	<i>Objectius del protocol</i>	10
4.2	<i>Metodologia</i>	11
4.3	<i>Aproximació a les violències sexuals i LGBTIfòbiques en contextos d'oci</i> 14	
4.3.1	Violències masclistes	17
4.3.2	Violències sexuals	19
4.3.3	LGBTIfòbia.....	19
4.3.4	Violències sexuals i LGBTIfòbia en espais d'oci	21
4.3.5	Interseccionalitat	22
4.4	<i>Conclusions de la diagnosi</i>	23
4.5	<i>Requisits i compromisos per implementar el protocol</i>	25
4.6	<i>Implementació del protocol</i>	29
4.6.1	Actors, rols i responsabilitats	30
4.6.2	Àmbits d'acció.....	32
4.6.3	Circuit específic del protocol	42
5	Serveis d'atenció i recuperació a les violències masclistes i LGTBIfòbiques	50
6	Seguiment i avaluació	51
6.1	<i>Comissió de seguiment del protocol comarcal</i>	51
6.2	<i>Grup de seguiment municipal del protocol</i>	52
7	Annexos	54
7.1	<i>Annex 1 Materials per a la implementació del Protocol</i>	54
7.2	<i>Annex 2 Proposta i oferta de Formacions</i>	54
7.3	<i>Annex 3 Fitxa d'adhesió al protocol</i>	54
7.4	<i>Annex 4 Diagnòstic i procés d'elaboració del Protocol</i>	55
7.5	<i>Annex 5 Altres recomanacions d'accions a promoure pel municipi</i>	55
7.6	<i>Annex 6 Bibliografia</i>	55

1 Presentació

Ens plau presentar-vos el *Protocol davant les violències sexuals en espais públics d'oci a la comarca del Bages*, un document que neix amb la voluntat de donar impuls a la feina que s'està fent des dels ajuntaments, serveis i entitats del Bages, per millorar-ne l'abordatge i la coordinació.

El *Consell Comarcal del Bages* té un ferm compromís per erradicar-les, treballant per a la generació d'espais lliures i saludables en tots els àmbits, també en els espais d'oci i concretament en els d'oci nocturn, espais històricament molt masculinitzats i sobre els quals cal tenir-hi una mirada específica.

Pensem que per treballar de la manera més efectiva possible és important fer-ho des d'una vessant transversal entenent la diversitat d'experiències tant de ser dona, ser persona LGBTIQ+ i les seves coexistències amb altres factors (ètnia, diversitat funcional, situació legal, edat, etc.). Les identitats de les persones són complexes i només contemplant la interseccionalitat podrem prendre consciència dels eixos d'opressió o de privilegi que les travessen.

Aquest treball no s'entén sense el compromís i la corresponsabilitat dels agents del territori així com de la societat en general amb la qual ens cal teixir complicitats i generar vies de col·laboració.

Volem agrair a totes aquelles persones que des de fa temps treballen perquè els espais d'oci siguin espais lliures de violències sexuals. Esperem que el Protocol, que tenim entre mans, ens serveixi com a eina per poder afrontar de manera conjunta aquesta problemàtica i dissenyar campanyes de sensibilització i prevenció per fer-hi front, així com poder detectar i atendre totes les persones agredides.

Estefania Torrente Guerrero

Presidenta

Àdria Mazcuñan Claret

Consellera de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat

Enric Forcada Valiente

Conseller de Joventut i Habitatge

2 Exposició de motius

Des de l'Agència Catalana de Joventut s'està impulsant, des de fa un temps, accions de prevenció i abordatge de la violència masclista en l'àmbit laboral, social i comunitari en matèria de joventut, i més concretament des de l'àrea de gènere, activitats de sensibilització i prevenció destinades a les persones joves (eines pedagògiques sobre les violències sexuals, tallers de prevenció de violències masclistes adreçats a joves i centres educatius, formacions pels educadors/es en el lleure) i destinades a professionals i ens locals que treballen amb gent jove (equipaments juvenils, centres educatius, associacions juvenils...).

Aquest protocol s'ha elaborat gràcies al Programa d'Assessorament a ens locals: *Protocols de prevenció de violències masclistes i sexuals en l'oci nocturn* de l'Agència Catalana de la Joventut en el marc del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.

El Consell Comarcal del Bages l'any 2005 es compromet a impulsar polítiques d'igualtat de gènere de forma transversal aprovant el *Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere al Bages 2005-2008* i creant el Punt d'Informació i Atenció a la Dona comarcal, que actualment s'anomena *Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)*, tal com marca la Llei 5/2008, del Dret de les Dones a Erradicar la Violència Masclista.

Per tal d'establir mecanismes d'actuació conjunta i integrada de tots els agents socials implicats en l'atenció de les dones víctimes de violència masclista, l'any 2004, el Consell Comarcal del Bages, amb l'Ajuntament de Manresa i tota la resta d'agents de la comarca, signen el Protocol d'actuació contra la violència domèstica a la ciutat de Manresa i el Bages. Des de l'any 2010 es participa activament en el Circuit d'intervenció coordinada contra la violència masclista a la Catalunya Central, on després d'un ampli treball, l'any 2014, es va aprovar el Protocol per l'abordatge de la violència masclista a les comarques de la Catalunya Central.

L'any 2017 el Consell Comarcal del Bages i l'Ajuntament de Manresa, creen la *Taula comarcal de polítiques LGTBI al Bages*, amb la participació dels ajuntaments de la comarca, serveis d'atenció a les persones i col·lectius LGTBI.

L'any 2018 es realitza una diagnosi a la comarca i al juliol s'aprova el *Pla comarcal per garantir els drets de les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals (LGTBI)*. Una de les línies d'acció del Pla és la creació del Servei d'Atenció Integral LGTBI Bages, que es crea a finals d'any.

Des de l'Àrea de Joventut del Consell Comarcal del Bages, conjuntament amb la de l'Ajuntament de Manresa, s'està treballant des de l'any 2014 en un projecte *d'educació entre iguals en els espais públics d'oci nocturn*. Aquest projecte s'anomena *Àngels de Nit* i, es basa en la intervenció en els espais d'oci nocturn, introduint moments de reflexió entre els participants d'aquests i, repartint material preventiu com són: preservatius, aigües, menjar...

Aquest projecte inicial s'ha anat complementant amb la presència, a l'espai de Festa, dels Punts Liles (sobretot a partir del 2018).

A mitjans del 2017 el Departament de Salut va iniciar el treball en el marc del PINSAP amb la creació de diverses Comissions tècniques territorials a partir de les quals es volia donar resposta a reptes diversos. Des de l'àrea de joventut del Consell Comarcal es va participar en la Comissió que portava per títol: *Joves i Oci saludable*.

L'Ajuntament de Manresa, des del 2018 disposa d'un *Protocol de violències sexuals en els espais d'oci nocturn* i, per tal de disposar d'un marc ampli que els permetés treballar de forma coordinada en els espais d'oci nocturn públics, a partir de la Festa Major del 2019, tant els *Àngels de nit* com el Punt lila (inclosos en el protocol) es van unificar sota el paraigua de la campanya: *"Estima la nit"*.

La Campanya *Estima la Nit* s'està treballant des de finals del 2019 a nivell comarcal, des de l'àrea de Serveis socials bàsics, dones i polítiques d'igualtat (SIAD) i des de la d'educació, cultura i joventut (Servei de joventut) per tal que doni cobertura a tots els municipis bagencs, treballant totes així per a unes nits segures i saludables.

És un moment, aquest, en què té sentit com a comarca treballar un protocol com el què tenim entre mans, el qual ens ha de permetre disposar d'un document participat i consensuat per a donar resposta a les violències sexuals que es duen a terme en els espais públics d'oci nocturn dels municipis que conformen la nostra comarca.

3 Persones participants

Durant l'elaboració d'aquest protocol han estat moltes les persones que han col·laborat per fer-lo possible en les diferents fases i a través de canals diversos, aportant visió, idees, expertesa i coneixement del territori. Per altra banda, la feina feta i compartida de molts col·lectius i entitats feministes i LGBTIQ+¹ durant els últims anys ens ha donat eines, reflexions i materials molt útils i necessaris per a la materialització de protocols com el que ara teniu a les mans. L'elaboració d'aquest protocol ha estat possible gràcies a:

Coordinació, redacció i dinamització

Consell Comarcal del Bages: Alba Pascual Sarri (tècnica de joventut), Ester Arcos Rossell (tècnica d'igualtat).

Agència Catalana de Joventut: Júlia Pascual Bordas (tècnica de gènere), Andrea Colomer Cenzano.

Equip Dones amb Empenta (DAE): Nativitat Veraguas Aguilera (directora de DAE i coordinadora de l'Àrea d'atenció especialitzada en Violències Masclistes), Margarida Fité Girvés (coordinadora d'àrees, programes i serveis), Iria Vives Riba (Àrea de prevenció i sensibilització), Maritza Sore Galleguillos, Romina Becerra Reyes, Lidia Olmedo (Àrea de formació i consultoria).

Grup Motor

Alba Pascual Sarri (tècnica de joventut), Ester Arcos Rossell (tècnica d'igualtat), Júlia Pascual Bordas (tècnica de gènere ACJ)

Espais de Participació - Comissió Participativa

En el procés d'elaboració del Protocol es van generar diferents moments d'obertura del procés convidant a participar ciutadania organitzada i no organitzada, professionals de la Comarca i càrrecs electes: concretament a la fase de diagnosi (entrevistes a agents claus proposats pel grup motor i distribució d'un qüestionari amb participació totalment anònima) i a la fase de planificació d'accions i propostes (organitzant 2 jornades de treball i formació per professionals i càrrecs electes i 2 jornades per ciutadania organitzada i no organitzada).

Aquests espais hi van participar:

Càrrecs electes

¹ Lesbianes, Gais, Bisexuals, Trans, Intersexuals, Queer i qualsevol altre tipus d'orientació sexual o identitat de gènere socialment marginades i oprimides

Àdria Mazcuñan Claret, consellera comarcal de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat i alcaldessa de Sant Fruitós de Bages; Enric Forcada Valiente, conseller comarcal de Joventut i Habitatge i alcalde d'Artés; Mariona Altimira Sallent, regidora de Joventut i Participació d'Artés; Nabila el Morani Zahid, regidora de Solidaritat d'Artés; Nereida Berruezo Vega, regidora de Joventut de Navarcles; Neus Soldevila Taulats, regidora de Salut i Benestar Social de Sant Feliu Sasserra; Raquel Todolí Martínez, regidora de Dona, Serveis Socials, Sanitat, Gent Gran i Turisme de Castellgalí; Remei González Cachon, regidora de Salut, Sanitat, Benestar Social i Polítiques d'igualtat de Sant Mateu de Bages; Roser Montoriol Vilajosana, regidora d'Igualtat i d'Habitatge, Educació, Joventut, Participació Ciutadana de Cardona; Sònia Vall Almor, regidora d'Igualtat i Serveis Socials de Sant Salvador de Guardiola.

Professionals

Anna Casanovas Company, tècnica de Dinamització social i comunitària de Cardona; Anna Grau Bosch, referent d'Ocupació juvenil del Bages; Èric Grau Rubio, tècnic de Joventut de Navarcles; Ester Jodar Torrecillas, advocada del SIAD CCB i Manresa, secretària de l'Equip comarcal i qui té l'encàrrec d'escriure un circuit de violències sexuals al Bages; Gemma Franch Reche, tècnica del SAI LGTBI del Consell Comarcal del Bages; Isabel Montraveta Díaz, tècnica de Joventut de Súria; Jordi Carulla Urgell, dinamitzador de Joventut de Sant Fruitós de Bages; Laura Huete Romero, educadora social de Santpedor; Marta López Algàs, directora del SIE Manresa-Catalunya Central; Mireia Foradada Villar, tècnica de Feministes de Navàs; Montse Grau Sánchez, psicòloga Infanto Juvenil del SIE Manresa-Catalunya Central; Muntsa Moncunill Closa, tècnica d'Atenció a les persones de l'Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada; Nuria Gamisans Casas, educadora social d'Avinyó, Paula Mora Navarro, tècnica de Joventut de Sant Fruitós de Bages; Rita Bacardit Llovera, dinamitzadora compartida entre 4 municipis del Bages (Fonollosa, Cardona, Callús i Súria); Roser Nin Blanco, tècnica d'Inclusió del Consell Comarcal del Bages; Sandra Alvarado Gómez, psicòloga SIAD del Consell Comarcal del Bages; Sílvia Canals Masferrer, tècnica de Joventut de Sallent; dos agents de Policia de la Generalitat Mossos d'Esquadra. ABP Bages. Oficina de Relacions amb la Comunitat.

Ciutadania

Hem comptat amb un total de 24 persones de la ciutadania organitzada: *Representants dels Àngels de Nit; Representants del col·lectiu feminista Mai sense Veu de Sant Fruitós de Bages; Representants del col·lectiu feminista Acció Lila Manresa; Representant de la comunitat gitana; Representants del col·lectiu feminista de Sallent*, i ciutadania a títol individual en diferents moments del procés

més les 233 persones anònimes d'entre 12 i 29 anys que van respondre el qüestionari.

4 Protocol marc

Històricament, l'espai públic, i especialment els espais d'oci, i més concretament els espais d'oci nocturn, han sigut espais molt masculinitzats i tot i que cada cop hi ha més presència de dones, segueixen sent espais ocupats majoritàriament per homes. De la mateixa manera, queden excloses d'aquests espais les persones LGBTIQ+ que de diferents maneres són invisibilitzades, relegant, tant a unes com a les altres, a l'espai privat. Aquesta exclusió és en gran part moguda per la impunitat i normalització que hi ha vers les violències sexuals que pateixen dones i la LGBTIfòbia que pateixen les persones LGBTIQ+ en aquests espais, generant una falta de seguretat i la impossibilitat moure's i expressar-se en llibertat pels espais sense por a patir violències per la seva expressió o identitat de gènere i reproduint de nou les desigualtats i violències patriarcals que es donen en altres àmbits. Alhora la nit afavoreix espais més propicis al fet que ocorrin violències masclistes, sexuals i LGBTIfòbia, donades les condicions en les quals aquestes es realitzen -espais poc il·luminats, llunyania de les festes, consum d'alcohol o drogues, etc.-, que en cap cas el justifica, però si s'ha de comprendre aquest context per al seu abordatge i erradicació.

D'aquesta manera, es torna imprescindible l'abordatge de les violències sexuals i de la LGBTIfòbia en els espais públics d'oci de manera coordinada entre tots els agents que incideixen en aquests espais. Els protocols són un instrument que busquen definir i coordinar aquesta resposta per a garantir la prevenció, atenció i recuperació de les dones i persones LGBTIQ+ que es troben o han viscut situacions de violències masclistes o tenen risc de trobar-s'hi, alhora que es volen generar sinergies entre els agents tècnics, polítics i socials que permetin abordar-ho d'una forma més integral i arribar a molta més ciutadania.

Així, aquest protocol es treballa i desenvolupa amb perspectiva feminista i des d'un enfocament interseccional i inclusiu que atenguin a les diversitats de totes les persones que participin de la festa, amb la finalitat de millorar de forma efectiva els drets i oportunitats de tothom.

4.1 Objectius del protocol

Objectiu general

Contribuir a generar espais d'oci nocturn segurs i lliures de violències masclistes i LGBTIfòbia de la comarca del Bages, donant una resposta institucional des d'una lògica comunitària tenint en compte la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista i la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Objectius específics

- Donar suport a les xarxes de treball de diferents agents locals, existents en els municipis per a intervenir de forma coordinada davant de situacions de violències sexuals i LGBTIfòbia en espais públics d'oci nocturn a escala municipal, supramunicipal o comarcal.
- En aquells municipis que no existeixi, impulsar la creació d'una xarxa de treball entre els diferents agents locals per intervenir de forma coordinada davant de situacions de violències sexuals i LGBTIfòbia en espais públics d'oci nocturn a escala municipal.
- Treballar per a la construcció d'un consens conceptual i un marc teòric feminista comú, a través de l'organització de formació i/o espais de debat i d'encontre, per actuar davant les desigualtats de gènere i les violències sexuals i LGBTIfòbia, entre tots els agents que intervenen en els espais públics d'oci nocturn.
- Detectar les claus, a través de la intervenció en els espais, que expliquen les desigualtats de gènere, les diferents formes de violències sexuals generades i la interacció d'aquestes amb les dinàmiques d'oci actual al municipi/s i el seu entorn.
- Fomentar la legitimitat democràtica a través de crear espais de debat públic.
- Incorporar múltiples mirades per facilitar el procés deliberatiu/consultiu que contribueixi posteriorment a la validació política.
- En aquells casos que es detecti la necessitat, capacitar, sensibilitzar i implicar a tots els agents del territori (polítics, tècnics i ciutadania) en la prevenció de les violències masclistes i la LGBTIfòbia des de la corresponsabilització del desenvolupament i aplicació del protocol.

- Acompanyar en el procés d'elaboració del pla d'actuació municipal, vinculat amb l'actual protocol, que incorpori metodologies participatives, amb especial mirada en els col·lectius feministes i LGTBIQ+, per tal d'apoderar i enfortir la perspectiva de gènere entre el personal de l'administració, els càrrecs electes, les associacions i col·lectius i la població en general.
- Elaborar un Protocol comarcal vers les violències sexuals en espais d'oci a través d'un procés deliberatiu amb metodologies participatives per promoure la qualitat democràtica i la transversalitat de gènere.
- Generar mecanismes, mesures i actuacions que garanteixin la prevenció, la detecció, l'atenció i recuperació de les dones i persones LGTBIQ+ que pateixen violències sexuals en els espais públics d'oci nocturn.
- Incrementar l'apoderament de les dones i persones LGTBIQ+ en la utilització dels espais públics d'oci nocturn, mitjançant l'impuls de la participació d'aquests col·lectius en l'espai de presa de decisions sobre l'organització de l'espai públic d'oci.
- Fomentar la transversalitat de gènere en les polítiques locals.

4.2 Metodologia

El model metodològic utilitzat té relació directa amb donar resposta als objectius específics abans esmentats amb la voluntat de construir un consens conceptual i un marc teòric feminista comú per a actuar davant les desigualtats de gènere i les violències sexuals i LGTBIfòbia, fomentar la participació democràtica a través d'espais de debat públics, per poder incorporar diferents mirades en el procés deliberatiu/consultiu per a la seva posterior validació política. Això ha suposat també formar, sensibilitzar i implicar els agents del territori que han participat en aquest procés (polítics, tècnics i ciutadania) en la importància de la prevenció de les violències masclistes, patriarcals i LGTBIfòbia per tal de compartir una terminologia comuna i alhora posant èmfasi en la corresponsabilitat del desenvolupament i aplicació del protocol. És important destacar que molts dels agents del territori comptàvem amb formació prèvia en les diferents temàtiques permeten una base sòlida per al desenvolupament del procés.

Així mateix, s'ha procurat promoure especialment la participació i la presa de decisions de col·lectius de dones, feministes i LGTBIQ+ del territori, tenint en consideració l'important treball polític que realitzen per a erradicar les violències masclistes.

A través del procés d'elaboració d'aquest protocol, es van dissenyar metodologies participatives que van haver de ser adaptades al context de pandèmia mundial a

causa de la Covid-19. Malgrat les dificultats imposades per aquest context, va ser possible adaptar el procés participatiu i de recollida d'informació des d'un enfocament feminista, en el qual els aspectes qualitatius adquireixen especial rellevància perquè atorguen una major profunditat en les anàlisis i comprensió de la problemàtica de les violències sexuals en el territori. Durant el procés d'elaboració del protocol davant les violències sexuals en espais d'oci, i per a crear un espai de participació i presa de decisions directe, es van utilitzar diferents eines, espais i canals per a donar cabuda a totes les veus que poguessin ser útils per a complir amb els objectius.

Tal com s'ha esmentat, el procés d'elaboració d'aquest protocol va estar marcat per fases de treball que es desprenen dels objectius prèviament assenyalats. D'aquesta manera, la fase de contextualització, informació i sensibilització va ser clau perquè va permetre conèixer i situar-nos en el procés, identificar les necessitats i les característiques del territori, definir els principals agents així com establir els grups de treball i consensuar l'estratègia de desenvolupament.

És així, que es van desenvolupar, com hem dit anteriorment, diferents eines, espais i canals participatius que van permetre incorporar les visions del territori sobre les violències masclistes, violències sexuals i LGBTIfòbia en els espais d'oci públics. Es van constituir espais de participació fonamentals per a l'abast dels objectius, tals com el grup motor, que ha estat format per personal tècnic del Consell Comarcal del Bages i que van definir les línies i metodologies, els agents clau així com la revisió i planificació del procés de diagnòstic i d'elaboració del protocol juntament amb l'equip coordinador de *Dones amb Empenta* i la creació de diferents espais de participació, on es va intentar potenciar la participació de col·lectius i persones sensibilitzades amb la temàtica (gent jove i col·lectius feministes), així com tècniques i polítiques dels municipis de la comarca i que va tenir la funció d'establir el marc teòric des del qual treballar (principis, límits i potencialitats) i les principals propostes a desenvolupar en pla d'acció, protocol i avaluació.

La següent fase va implicar el desenvolupament d'un diagnòstic territorial que ens permetés elaborar un protocol davant les violències sexuals en espais d'oci que s'ajustés a la realitat del territori. Es va plantejar com un procés sistemàtic de recollida d'informació, valoració i anàlisi d'aquesta informació utilitzant diferents eines: anàlisi documental, qüestionaris, entrevistes i grups de discussió, però aquest últim no es va poder dur a terme degut a la situació provocada per la Covid-19.

El procés de diagnosi es va ocupar de conèixer les dades – quantitatives i qualitatives– i especificitats de la comarca del Bages entorn de les violències sexuals, tant a escala general com relacionades amb els àmbits concrets dels espais d'oci i de festes. La diagnosi es va desenvolupar des d'una perspectiva de gènere en clau feminista i interseccional. És a dir, es va posar en la pràctica del procés els requeriments teòrics inclusivament propis del feminisme. Cal destacar que en aquest procés de diagnòstic, es va fomentar especialment la participació de la població jove de la comarca, per a així construir el protocol amb una mirada que inclogui les seves visions i percepcions sobre els espais d'oci. Les dades obtingudes mitjançant aquest procés -i la seva anàlisi- són el punt de partida per, posteriorment, poder vincular els resultats amb les accions concretes en prevenció i sensibilització, detecció, atenció, recuperació i reparació.

La tercera fase va estar marcada per la realització d'una formació en perspectiva de gènere, violències masclistes i violències sexuals i LGBTIfòbia amb els agents clau, entès com un aspecte rellevant a l'hora de dissenyar, desenvolupar i avaluar el protocol. A causa de les dificultats imposades per la pandèmia, aquest procés es va executar de manera fusionada amb el procés de devolució dels resultats del diagnòstic territorial a càrrecs polítics, personal tècnic i ciutadania, a través de dues jornades presencials adaptant-nos a les mesures sanitàries corresponents segons marcava la situació de pandèmia. Així mateix, en una quarta fase també en dues jornades presencials, es van treballar línies d'acció i propostes per cada àmbit d'intervenció (prevenció i sensibilització, detecció, atenció i reparació i recuperació) a fi d'aterrar els resultats de la diagnosi a accions concretes i adaptades al territori.

Totes aquestes fases van permetre establir les bases per a la fase d'elaboració del protocol i circuit, les quals van ser redactades des de *Dones Amb Empenta*, recollint i treballant totes les propostes, conclusions i treball fet pels diferents espais de participació, donant coherència i uniformitat a tot el document.

Així, el present protocol inclou tots aquests continguts descrits i que són fruit del procés deliberatiu i participatiu, i que es tradueixen en la definició del circuit d'actuació. Igualment, es pot conèixer tot el detall del procés d'elaboració d'aquest protocol dirigint-se a la web del Consell Comarcal del Bages: <https://www.ccbages.cat/protocolocinocturn/> on s'hi poden trobar tots els documents referents al protocol així com altres que poden ser d'interès. També se'n farà difusió tant per vies informals com les xarxes socials de les entitats participants i formalment els ajuntaments de la comarca del Bages i altres institucions que es creguin d'interès.

Finalment, es projecta una fase final però no menys important, que té relació amb el procés de seguiment, validació i avaluació del protocol, elements imprescindibles per a la seva contínua avaluació en relació amb l'eficàcia, efectivitat i impacte de les intervencions definides des del protocol. Que iniciarà amb una necessària adhesió i implementació del protocol per part dels municipis de la comarca, tenint en compte les recomanacions d'adaptació i implementació local que s'hi recullen.

4.3 Aproximació a les violències sexuals i LGBTIfòbiques en contextos d'oci

Les violències masclistes i la LGBTIfòbia que es donen en una situació determinada són contingents amb el context social i històric, i estan al servei dels interessos del poder i de la dominació que travessen tota condició social i cultural. S'utilitzen freqüentment per controlar, dominar i sotmetre persones i grups socials. Les violències s'exerceixen a través de diferents manifestacions, sigui a nivell simbòlic, psicològic o físic, entre d'altres. Mitjançant diferents formes de violència s'ha impedit a moltes persones poder exercir els seus drets, imposant i limitant l'elecció de formes de vida, la llibertat de moviments i la lliure expressió.

Cal destacar que les violències i els sistemes d'opressió no operen de manera individual, i no responen a una sola dimensió, per això, per al seu abordatge és important tenir una mirada interseccional que no només centri l'atenció en l'eix gènere, sinó que vegi les seves complexes interaccions amb altres factors com la raça/racialització, ètnies, classe, dissidències de sexe/gènere, etc. Així, proposem una mirada interseccional que entengui la diversitat d'experiències de ser dona o persona LGBTIQ+ i les seves coexistències, només així els moviments feministes, i la societat en el seu conjunt, tindran una mirada més àmplia sobre com raça i classe donen forma a l'experiència de vida de les dones/persones LGBTIQ+, en interacció amb el gènere, desestabilitzant el supòsit que les dones/persones LGBTIQ+ som un grup homogeni, i mostrant les diferents violències a les quals estem exposades.

Moltes persones hem patit o podem patir molts tipus de violències al llarg de la nostra vida: per motius de gènere, de classe, de procedència, d'opció sexual, etc. Apareixen en qualsevol àmbit de la nostra vida i per part de qualsevol persona que es trobi en una situació de poder estructural sobre altra. El poder està allà on la força no és necessària, i on donen determinades situacions que es permeten sense generar cap conflicte visible ni previsible. I és el que passa amb les agressions que es produeixen en els suposats espais de confiança i on també es produeix la violència sexual de manera normalitzada, privada i invisible.

En els espais d'oci nocturn moltes dones han presenciat comentaris sexuals incòmodes per part d'homes, justament un tipus de violència simbòlica moltes vegades normalitzada en la cultura. En aquest context, es poden donar agressions masclistes, que poden ser físiques, verbals, psicològiques, etc., exercides sobre una persona per motius de gènere, orientació sexual, aspecte físic amb relació als estàndards estètics.

La Llei 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista defineix les diverses formes de violència contra les dones. En la següent taula expliquem en què consisteixen cadascuna i algun exemple de com s'expressen.

Formes de violències masclistes	Exemple
Violència física: acte o omisió de força contra el cos d'una dona, que li produeixi o li pugui produir una lesió física o un dany.	-Colpejar -Ús de la força física com empènyer o estrènyer amb força -Assassinat
Violència psicològica: conducta que produeixi patiment a una dona per qualsevol que en limiti l'àmbit de llibertat (amenaces, humiliació, vexacions, coerció verbal, etc.).	-Cridar per obtenir la raó -Menystenir -Ridiculitzar totes les opinions de l'altra persona.
Violència sexual i abusos sexuals: acte de naturalesa sexual no consentit per una dona, independentment que la persona agressora pugui tenir amb ella una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.	-Violació -Assetjament sexual -No respectar un "no", un límit. -Tocaments no desitjats -Magreig
Violència econòmica: privació intencionada i no justificada de recursos i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.	-Control dels diners -Coartar la independència econòmica

La normativa també fa referència als àmbits en els quals es produeix la violència:

Àmbit	Definició
Àmbit de la parella	La persona agressora és o ha estat el cònjuge de la víctima o hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.
Àmbit familiar	La persona agressora és membre de la mateixa família que la víctima (s'exclou la violència perpetrada en l'àmbit de la parella).
Àmbit laboral	La violència s'exerceix dins del centre de treball i durant la jornada laboral. També es pot produir fora del centre de treball i de l'horari laboral si té relació amb la feina. Inclou l'assetjament per raó de sexe i l'assetjament sexual.
Àmbit social o comunitari	Agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic i explotació sexual de dones i nenes, mutilació genital femenina, matrimonis forçats, violència derivada dels conflictes armats o violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones.
Altres àmbits	Formes de violència anàlogues que lesionen o poden lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

Si bé totes les persones som possibles víctimes, a vegades entren en joc altres opressions no relacionades exclusivament amb el gènere, que posen a les dones en un risc major, per exemple aquelles dones migrants i/o realitzades que caben dins dels estereotips exòtics i hipersexualitzats de la diferència. A més a més, moltes vegades, la barrera idiomàtica i cultural impedeix que aquestes dones puguin tenir l'accés adequat als serveis d'atenció que es presten a la resta de la població. Aquestes conductes actuen com a tractaments diferencials cap a una persona a causa de la seva pertinença o adscripció de gènere. Per altra banda, la persona assetjadora pot ser un company o qualsevol persona que es trobi en el context (domèstic, laboral, públic, privat, conegut, desconegut, etc.), atès que totes les persones podem traspasar els límits d'altres persones i no admetre-ho. El patriarcat és un sistema de poder on la socialització masculina té el privilegi, així doncs, la majoria d'agressions es produeixen sobre les dones i altres identitats de gènere no hegemòniques i son exercides per homes.

4.3.1 Violències masclistes

La comprensió de les violències contra les dones ha estat abordada des de diferents àmbits, així, el dret internacional ha assenyalat, a través de diversos organismes de *Drets Humans com ara Nacions Unides (ONU)*, *Organització Mundial de la Salut (OMS)* o bé la Unió Europea, que la violència contra les dones és un problema de salut pública i una pandèmia per les diferents manifestacions que aquesta té, així com per les elevades taxes de violències a les quals són sotmeses les dones al voltant del món.

L'ONU, a la seva resolució 48/104 de 1993, va definir la **violència contra les dones** com *“tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o sofriment físic, sexual, o psicològic per a la dona, així com les amenaces de tals actes, la coacció o la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeix a la vida pública com a la vida privada”*.

A l'Estat espanyol s'utilitza el concepte de **violència de gènere**, definit a la llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de gènere, *“com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, exerceixen sobre aquestes els qui siguin o hagin estat els seus cònjuges o els qui estiguin o hagin estat lligats a elles per relacions similars d'afectivitat, fins i tot sense convivència.”* Com veiem, es defineix com a violència de gènere, des d'una vessant jurídica, només aquella que es dona en relacions sentimentals i d'afectivitat en parelles.

Per altra banda, en 2008 el Parlament Català va aprovar *la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del Dret de les Dones a Erradicar la Violència Masclista*. Aquesta llei catalana defineix la **violència masclista** en el seu article 3 com *“la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat”*.

Aquesta última definició sobre violències masclistes que atorga la llei catalana és rellevant perquè permet una visió més profunda sobre aquesta mena de violències, les quals tenen les seves manifestacions més enllà del marc de la parella, posant l'accent en com aquestes poden succeir eventualment en qualsevol espai (privat o públic), i que al mateix temps, inclou manifestacions complexes que en alguns casos podrien ser més invisibilitzades, donada la seva normalització. La

Llei es fonamenta amb la necessitat de les dones de viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i tota mena de discriminacions. Així, la Llei amplia el concepte jurídic de violència de gènere de la Llei estatal 1/2004 estenent els àmbits on es dona la violència: àmbit familiar, de la parella, laboral i social o comunitària; així com amplia la seva tipologia a la violència econòmica i la sexual, a més de la física i psicològica.

La Llei 5/2008 també defineix sis àmbits d'acció en els que cal actuar per l'erradicació de la violència contra les dones i que hem utilitzat en aquest protocol com a esquema a l'hora de fer i ordenar les línies d'acció i propostes:

- Prevenció: El conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable.
- Sensibilització: El conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'erradicació de la violència masclista
- Detecció: La posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.
- Atenció: El conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar, i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació.
- Recuperació: L'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.
- Reparació: són el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

4.3.2 Violències sexuals

Tenint com a marc general les conceptualitzacions sobre violències masclistes, és necessari assenyalar les definicions de les violències sexuals, que es constitueixen com el focus del problema a abordar en aquest protocol. D'una banda, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) ha establert que la violència sexual es comprèn com "*tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per a comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant coacció per una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball*" (OMS, 2011).

D'altra banda, la Llei Catalana 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, en l'article 4, estableix que la violència sexual és una forma de violència masclista que es comprèn com a "*qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, intimidació, prevalença o manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu*".

Aquesta llei assenyala que les violències sexuals, enteses com a manifestacions de les violències masclistes, poden ocórrer en diferents àmbits, així, en l'article 5 estableix els àmbits de la parella, familiar i laboral, així com als àmbits social o comunitari, que entre les seves manifestacions inclou les agressions sexuals que "*consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar del mateix*" i l'assetjament sexual.

4.3.3 LGBTIfòbia

Per parlar de LGBTIfòbia, hem d'entendre que vivim en un sistema cisheteropatriarcal², on la societat en què vivim està estructurada a partir d'un binarisme de gènere, basat en la idea que home i dona són les úniques possibilitats d'expressió de gènere que existeixen. Aquests són una construcció social on el "sexe biològic" és definit erròniament com una identitat de gènere, sobre la qual se sustenta aquest sistema.

² Concepte que se utilitza per referir-se a un sistema sociopolític en que l'home, l'heterosexualitat i les persones cis tenen supremacia sobre altres gèneres, orientacions sexuals i identitats de gènere.

Aquest dualisme també serveix per establir les categories i rangs de privilegi que conformen el sistema cisheteropatriarcal. Aquelles persones amb més privilegi són les que sustenten i perpetuen la norma cisheteropatriarcal, mentre que les que compten amb menys privilegi són subjectes més exposats a les violències que condemnen la no-cisheteronorma.

Així doncs, en aquest sistema es creen i sustenten relacions de poder basades en desigualtats i opressions associades a col·lectius oprimits, és a dir, amb menor poder i privilegi (trans, persones no heterosexuales i dones). També es defineixen les normes de comportament, així com la normalitat i la patologia, i en conseqüència exclou i castiga socialment a les persones que se surten de la norma.

Així doncs, la LGBTIfòbia són aquelles violències o agressions cap a les persones que no encaixen a la cisheteronorma ni als rols i estereotips de gènere.

D'altra banda, en termes legislatius la *Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia* estableix en l'article 1 *“aquesta llei té per objecte establir i regular els mitjans i les mesures per a fer efectiu el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere, en els àmbits, tant públics com privats, sobre els quals la generalitat i els ens locals tenen competències”*. Posteriorment, en l'article 4 es defineixen els diferents tipus de violència que pateixen les persones LGBTIQ+, i que se citen a continuació:

- a) Discriminació directa: situació en què es troba una persona que és, ha estat o pot ser tractada, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.
- b) Discriminació indirecta: situació en què una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutres poden ocasionar en lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals un desavantatge particular respecte de persones que no ho són.
- c) Discriminació per associació: situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.
- d) Discriminació per error: situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència d'una apreciació errònia.
- e) Discriminació múltiple: situació en què una persona lesbiana, gai, bisexual, transgènere o intersexual, pel fet de pertànyer a altres grups que també són

objecte de discriminació, pateix formes agreujades i específiques de discriminació.

- f) Ordre de discriminar: qualsevol instrucció que impliqui la discriminació, directa o indirecta, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.
- g) Assetjament per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere: qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
- h) Represàlia discriminatòria: tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.
- i) Victimització secundària: maltractament addicional exercit contra lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres o intersexuals que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicats.

4.3.4 Violències sexuals i LGBTIfòbia en espais d'oci

Tenint en compte l'anterior, les violències sexuals i la LGBTIfòbia en espais d'oci són aquelles que es donen, precisament, en espais de festa i d'oci nocturn. Segons dades de l'"*Enquesta de violència masclista de Catalunya 2016*" publicada pel Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, un 36% de les violències sexuals fora de l'àmbit de parella, es donen en llocs d'oci i un 32% en espais públics.

Les violències sexuals poden adoptar diferents formes, tals com:

- Mirades sexuades no desitjades
- Comentaris sexuats no desitjats o masclistes
- Invasió continuada de l'espai vital
- Tocaments puntuals o continus no desitjats
- Exhibicionisme
- Acorralaments o insistència en una petició
- Agressió sexual
- Violació amb intimidació i/o violència física

A més a més, en els espais d'oci, moltes vegades ocorren altres tipus de violències sexuals a nivell més simbòlic, com la mercantilització del cos sexual de les dones o la culpabilització de les dones per la violència rebuda.

Així mateix, la LGBTIfòbia poden materialitzar-se en:

- Comentaris LGBTIfòbics
- Bromes de mal gust o rialles
- Insults i agressions verbals
- Amenaces, intimidacions i humiliacions
- Agressions físiques o sexuals

També cal destacar que els contextos d'oci festiu i sobretot nocturn, es conceben com espais on la idea del “tot s'hi val” i “són coses que passen” fan que s'estenguin i es normalitzin les violències sexuals i la LGBTIfòbia. La responsabilitat es dilueix a través dels contextos grupals i de consum. A més la droga més present en situacions de violència sexual és l'alcohol que pot reduir i fer desaparèixer la capacitat de reacció de la persona agredida i, per l'altra banda, pot actuar com a desinhibidor i facilitador per a la persona potencialment agressora, també cal tenir en compte que hi ha una tendència en situar el detonant de la violència sexual en la substància i no en la subjectivitat i en el marc social sexista, justificant el comportament de l'agressor.

4.3.5 Interseccionalitat

La interseccionalitat com a teoria sorgeix a partir de les aportacions desenvolupades per les feministes negres en el context estatunidenc en els anys 70, mitjançant la qual aprofundeixen en l'anàlisi de les experiències entorn del gènere, emfatitzant en què aquestes experiències d'opressió han de ser necessàriament llegides en la seva interacció amb altres eixos d'opressió com un aspecte important per a la comprensió de les diferents experiències d'opressió que viuen les dones al voltant del món en funció d'aquestes interaccions. Per exemple, si una forma de violència contra les dones té a veure amb la sexualització dels seus cossos, en el cas de dones amb corporalitats no hegemòniques (dones afrodescendents, llatinoamericanes, indígenes, asiàtiques, entre altres) solen ser objecte d'estereotips i de l'exotització dels seus cossos donats els sistemes d'opressió i com aquests operen sobre les seves característiques físiques, orígens nacionals ètnics o raça.

Per tant, la interseccionalitat és un concepte clau a l'hora de desenvolupar protocols i polítiques públiques amb perspectiva de gènere. Es tracta d'un marc

d'anàlisi on s'integren les diferents dimensions i eixos d'opressió que afecten els individus. Aquesta mirada inclou les relacions de poder de manera àmplia, per a entendre les diferents opressions que poden patir les diferents dones i persones LGBTIQ+. Així, en cadascuna de nosaltres conflueixen diferents eixos que defineixen la nostra identitat i que alhora en situen a algunes en una posició de més privilegi, i a unes altres, en una situació de més opressió.

Així, la interseccionalitat ens permet entendre la diversitat d'experiències de ser dona i/o persona LGBTIQ+ i, com en els casos de les violències patriarcals, també influeixen altres eixos com l'origen ètnic o nacional, la raça, la classe, l'edat o la religió, entre d'altres.

4.4 Conclusions de la diagnosi ³

Dins del procés de diagnosi de la Comarca del Bages⁴ s'ha recollit una gran quantitat d'informació valuosa que ens parla sobre les principals preocupacions i sobre la percepció i la realitat del municipi en matèria de violències sexuals i la LGBTIfòbia. Aquests principals resultats parlen de necessitats, són producte del procés de recollida d'informació mitjançant les diferents metodologies descrites en l'apartat metodològic d'aquest protocol, i alhora ens lliuren les primeres línies per a poder desenvolupar el circuit d'acció que presentem a continuació. Així mateix, es presenten aquests resultats diagnòstics de la comarca del Bages d'acord amb els àmbits d'acció (definitos anteriorment en el marc teòric): *prevenció i sensibilització, detecció, atenció i recuperació i reparació*.

En l'àmbit de **prevenció i sensibilització** en l'oci públic, es detecta que es realitza una més sensibilització que prevenció i que, malgrat les campanyes i xerrades existents, aquestes no arriben a tots els públics. Això ens indica que caldria repensar els missatges i objectius a aconseguir per a generar més impacte a la ciutadania. Alhora, es detecta la necessitat que les campanyes siguin més àmplies i globals, per a donar resposta a la diversitat de cada territori i tenir una mirada feminista interseccional, considerant els diferents perfils, edats, experiències de vida, cultures, etc. Això podria reforçar-se mitjançant la creació d'espais d'intercanvi d'experiències i llocs de trobada per a posar en comú les campanyes.

³ Cal destacar que el document del diagnòstic va formar part del procés d'elaboració del protocol. Per tant, el document diagnòstic és un document que contribueix als continguts d'aquest protocol, tal com s'especifica en l'apartat de metodologia.

⁴ **Vegeu Annex 4** – Diagnòstic en el marc del protocol davant les violències sexuals en els espais públics d'oci a la comarca del Bages.

Al mateix temps, es detecta que hi ha **espais de festa que generen més inseguretat**, com els llocs foscos, allunyats, amb menys aflluència de gent. Les festes en llocs més centrals donarien una sensació de més seguretat i control social. En aquest sentit, cal generar espais il·luminats, però també generar consciència en la ciutadania des de la corresponsabilitat de les seves accions: el treball ha de ser conjunt.

D'acord amb la percepció de la ciutadania, es detecta la necessitat de visibilitzar més les violències masclistes que ocorren en l'espai públic, generar col·laboracions i cooperació entre col·lectius ciutadans i institucions, per a evitar la normalització d'alguns tipus de violències. Finalment, s'esmenta la necessitat de formar als professionals i als diferents agents que treballen en les àrees de prevenció de violència masclista i LGBTIfòbia, mitjançant el treball pedagògic i la introducció en la ciutadania de les perspectives de masculinitats crítiques.

Respecte a la **detecció**, partim de la base que es coneix que es produeixen agressions en els municipis de la comarca, no obstant això, no existeix una recollida de dades oficial d'acord amb les violències en els espais d'oci. Així, seria necessari visibilitzar les agressions respectant l'anonimat de la persona que ha rebut l'agressió i fer actes públics de rebuig. També es detecta la necessitat de generar espais inclusius, lliures d'agressions LGBTIfòbics. Per això, és necessari formar amb perspectiva de gènere especialment als agents de seguretat dels municipis. Al mateix temps, es proposa realitzar denúncies anònimes en els espais de festa que generin seguretat en les persones agredides per a relatar les seves experiències. És necessari comprendre que totes les persones que estan a la festa poden ser agents detectors d'agressions, no obstant això, els qui fan aquesta tasca de manera específica han d'estar formats per a donar una resposta de qualitat amb un enfocament de gènere i interseccional.

En l'àmbit de l'**atenció**, en el cas que es produeixi una agressió, els punts liles funcionen com un espai de cura que ofereix confiança a les persones agredides. Sovint aquests espais no són considerats serveis especialitzats per part de les persones agredides, ja que no els generen la confiança necessària i es busca a persones més pròximes per a comentar les situacions de violències vistes o patides. També es detecta que hi ha agressions sense resposta i moltes vegades els agents de seguretat no tenen les eines per a actuar davant una agressió, per la qual cosa es veu necessari crear un circuit definit per a atendre les situacions de violències masclistes i la LGBTIfòbiques, i sobretot, generar un millor circuit de prevenció per a evitar que hi hagi agressions.

Finalment, pel que fa a la **recuperació** i la **reparació**, existeixen serveis especialitzats per a aquestes necessitats al territori, tot i que no són coneguts per tothom. Per altra banda, manca informació sobre el procés de recuperació i els circuits que s'activen una vegada atesa l'agressió. Alhora, existeix la sensació de dificultat per a accedir als serveis de manera directa, per la qual cosa es proposa generar campanyes de més impacte per a facilitar-ne l'accés. Per últim, es detecta la necessitat d'un equip interseccional per a donar una millor atenció i més àmplia.

Els resultats del diagnòstic permeten reafirmar la necessitat d'atorgar un abordatge de caràcter públic a aquests tipus de violències que es troben arrelats en els marcs referencials del conjunt de la societat, la qual cosa, al seu torn permetria avançar cap a una responsabilitat social col·lectiva entorn de les violències per raó de gènere i la LGBTIfòbia. Sobre aquest tema, la participació de diferents actors socials, de l'àmbit polític, administració pública (agents de seguretat i professionals de la salut especialment), agents socials, organitzacions de la societat civil, i fins i tot ens privats, s'erigeix en un aspecte fonamental per a una favorable aplicació de protocols de prevenció de la violència.

Així, aquest protocol es torna una eina imprescindible per a la prevenció de la violència masclista. Aquest proporciona les premisses i eines necessàries per a la prevenció i abordatge d'agressions que es puguin produir en els espais d'oci nocturn. La implementació del protocol es dóna en tots els espais físics que ocupen les festes, així doncs, el seu objectiu és abordar qualsevol tipus d'agressió masclista i LGTBIfòbica que es produeixi dins l'espai de festa. Parlar de l'abordatge de qualsevol tipus d'agressió vol dir atendre a totes les persones que es trobin en les festes, és a dir, tant al públic, com als i les artistes, a les persones de l'organització i a altres participants.

4.5 Requisits i compromisos per implementar el protocol

Les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia que ocorren en els espais d'oci nocturn s'emmarquen en un problema estructural de relacions socials jerarquitzades per raó del gènere, que requereixen un abordatge integral per a la seva erradicació, de manera que dones i persones LGBTIQ+ puguin viure vides lliures de violències.

Cal recordar que la legislació catalana contempla dues lleis d'interès per a aquest protocol: d'una banda la *Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista* i, d'altra banda, la *Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a*

erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. És per aquesta raó, que en aquest protocol es realitzen distincions respecte als tipus d'agressions que poden patir persones LGBTIQ+ o persones que s'identifiquin com a dones.

D'aquesta manera, els diferents actors socials (càrrecs electes, professionals i ciutadania en el seu conjunt) han d'adquirir responsabilitats per a fer front a aquesta greu problemàtica, i especialment pel que fa relació amb aquest protocol, s'han d'assumir requisits i compromisos específics per a la seva bona execució i avaluació.

D'altra banda, els compromisos adquirits es troben establerts d'acord amb diferents moments (abans, durant i després de les festes on s'apliqui el protocol), és a dir, que existeixen uns certs aspectes mínims que els ajuntaments que conformen la comarca del Bages i que es vulguin adherir al protocol hauran de complir amb la finalitat d'enfortir i assegurar una bona execució d'aquest protocol. És per aquests motius que en aquest apartat s'assenyala una proposta de requisits mínims a complir que, a mesura que vagi passant el temps, els ajuntaments i el consell comarcal podran millorar i adaptar conjuntament amb la ciutadania i el personal tècnic referent d'aquest protocol, amb la finalitat d'anar-ne ajustant encara més el funcionament.

Compromisos per part del Consell Comarcal del Bages

1. Aprovar per Ple del Consell Comarcal el Protocol davant les violències sexuals en espais públics d'oci del Bages.
2. Definir com a referents del protocol les tècniques de Joventut i d'Igualtat del Consell Comarcal del Bages.
3. Crear una Comissió de Seguiment comarcal amb representants dels municipis adherits per avaluar l'execució del protocol i millorar-lo en el que es requereixi.
4. Vetllar per la millora i ampliació del Protocol en col·laboració amb la ciutadania a través de reunions periòdiques amb el grup de seguiment del protocol.
5. Promoure l'adhesió i la implementació del protocol en els ajuntaments de la comarca.
6. Aportar una partida econòmica del pressupost anual per a comptar amb els recursos necessaris per a la implementació del protocol.
7. Elaborar material relacionat amb el protocol i els seus circuits per tal de distribuir-los entre els Ajuntaments que s'hi adhereixin a aquest. (Vegeu Annex 1. Materials per la implementació del Protocol).
8. Oferir formacions periòdiques adreçades a agents clau dels espais públics d'oci nocturn (Vegeu Annex 2. Proposta i oferta de Formacions).

9. Tenir en compte la perspectiva interseccional i la diversitat present en la ciutadania en el moment de desenvolupar accions relatives a l'execució i avaluació d'aquest protocol.

Compromisos per part dels Ajuntaments

1. Aprovar per Ple municipal l'adhesió al Protocol davant les violències sexuals en espais públics d'oci del Bages.
2. Definir una persona referent del protocol en el municipi.
3. Incorporar la perspectiva de gènere als diferents àmbits i espais que interaccionen en el disseny, l'organització i la implementació de festes populars, així com la seguretat i el disseny urbà.
4. Organitzar la Taula de coordinació i seguiment previ i post Festa per vetllar i garantir una festa segura i saludable fent les adaptacions necessàries de les recomanacions del protocol segons les característiques de cada municipi.
5. Tenir en compte els criteris establerts en el protocol a l'hora d'organitzar activitats, i també en les contractacions d'artistes, grups de seguretat...
6. Tenir en compte els criteris establerts en el protocol de compromís per part de l'ajuntament d'incloure en els plecs de condicions o contractacions dels esdeveniments d'oci nocturn amb un públic de més de 500 persones organitzats per empreses o qualsevol tipus d'organització amb finalitat lucrativa, l'obligatorietat de disposar d'un servei del dispositiu de nit ⁵ i complir les recomanacions d'aquest protocol.
7. Modificar la reglamentació específica, Ordenances municipals per adaptar-la als acords del protocol.
8. Garantir que les associacions i entitats del municipi que ofereixen el servei del dispositiu estiguin adherides i compromeses amb el protocol.
9. Implementar les formacions mínimes establertes en aquest protocol.
10. Generar accions de comunicació que impliquin la difusió d'aquest protocol cap a la ciutadania, ja sigui mitjançant el material facilitat per part del Consell Comarcal com per material elaborat pel propi consistori.
11. Promoure la participació d'entitats i col·lectius diversos, en especial d'aquells que tinguin a veure amb la temàtica abordada per aquest protocol (feministes, LGBTIQ+...) en l'organització de les Festes populars.
12. Promoure la implicació de tota la ciutadania en termes de corresponsabilitat social per a l'erradicació de les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia en especial èmfasi amb aquelles que es duen a terme en els espais públics d'oci nocturn.

⁵ Punts liles, Punts Irisats, Àngels de Nit o d'altres.

13. Tenir en compte la perspectiva interseccional i la diversitat present en la ciutadania en el moment de desenvolupar accions relatives a l'execució i avaluació d'aquest protocol.
14. Aportar una partida econòmica del pressupost anual per a comptar amb els recursos necessaris per a la implementació del protocol i dels seus circuits.

D'altra banda, s'estableixen uns certs compromisos mínims que l'administració pública encarregada de la implementació d'aquest protocol, ha de fomentar i vetllar perquè altres actors de la part social-comunitària compleixin els principis i actuacions d'aquest protocol en coherència per a una execució favorable d'aquest protocol respecte a la implementació, formació o coordinació.

Garantir que les entitats organitzadores de festes populars

1. Conèixer l'existència d'aquest protocol.
2. Assistència a la formació corresponent a càrrec del Municipi o Consell Comarcal sobre els continguts del protocol⁶.
3. Assistència a la formació per aquelles persones que siguin agents detectors.
4. Implementar el protocol en els actes que organitzin.
5. Donar a conèixer l'existència i compromisos del protocol a les persones contractades externes a l'entitat i l'ens públic.

Garantir que per part dels artistes, personal extern contractat i voluntariat durant la festa

1. Conèixer l'existència d'aquest protocol.
2. Comprometre's a no promoure ni difondre missatges ni actituds masclistes ni LGBTIfòbics.
3. Comprometre's a fer cas a les indicacions de les persones de l'organització referents del protocol.

Garantir que les empreses de seguretat privada

1. Estar adherides al Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya per a poder ser contractats.
2. Estar en coneixement d'aquest protocol.
3. Estar en coordinació amb la persona referent del protocol durant el desenvolupament de la festa.

⁶ **Vegeu Annex 1:** Materials per la implantació del Protocol i **Annex 2:** Proposta i oferta de formacions

Finalment, és rellevant que totes les institucions i/o entitats implicades en l'organització d'actes públics d'oci nocturn, assumeixin els següents principis que es troben relacionats amb les legislacions catalanes que promouen l'erradicació de les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia:

- **Promoure espais segurs i de llibertat per a totes les persones:** Els espais d'oci públic s'han de realitzar des de valors com el respecte, la solidaritat i el suport mutu. Totes les persones són responsables de cuidar i promoure aquests valors.
- **Corresponsabilitat entre totes les persones i rebuig col·lectiu a les agressions que es cometin:** Promoure la presa de consciència respecte de la corresponsabilitat que implica erradicar les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia. Totes les persones són agents actius al moment de detectar aquestes situacions de violència. De la mateixa manera, les respostes davant aquestes violències han de ser fermes, contundents però per sobre tot col·lectives entorn del seu rebuig. Mai s'han d'admetre missatges ni actituds que culpabilitzin a les persones que pateixen les agressions.
- **Atenció prioritària:** La prioritat de l'atenció i contenció estarà enfocada en les persones agredides, especialment quan siguin dones i persones LGBTIQ+.

4.6 Implementació del protocol

En els següents apartats definirem els actors que es responsabilitzaran de l'execució del protocol, així com els rols i responsabilitats que cadascun d'aquests tindrà en la seva aplicació i avaluació. Per altra banda, les accions, per àmbits d'acció, suggereixen diferents responsabilitats polítiques, tècniques i ciutadanes que en facilitaran el desenvolupament. La coordinació entre els diferents agents implicats en l'aplicació del protocol és un element que ha sorgit de manera transversal en el procés d'elaboració d'aquest protocol, on diverses veus (polítiques, tècniques i ciutadanes) han emfatitzat en aquest punt com una necessitat imperiosa per a fer front a les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia en els espais públics d'oci.

Per tant, els actors que generalment participen i poden interactuar durant el desenvolupament dels espais públics d'oci, els seus rols i responsabilitats per a implementar el protocol es descriuen a continuació, i també es detallen, seguidament, les línies d'acció i les accions en cada àmbit, així com el circuit específic.

4.6.1 Actors, rols i responsabilitats

Referent del protocol - CCB	
Actor	Representant tècnica del Consell Comarcal del Bages (Igualtat o Joventut)
Rol	Té la responsabilitat de liderar la implementació del protocol.
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none">1. Garantir la implementació d'aquest protocol, i dur a terme les accions definides en cada àmbit d'acció així com del procés de seguiment i avaluació del protocol.2. Definició de la Comissió de seguiment i d'un referent del protocol en el Consell Comarcal del Bages i en els municipis.

Referent del protocol- Ajuntament	
Actor	Representant tècnica de l'Ajuntament (Igualtat , Joventut, Atenció a les persones o d'altres)
Rol	Encarregada de dur a terme la coordinació entre les entitats i l'administració i la implementació dels diferents compromisos i responsabilitats adoptats en el protocol
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none">1. Liderar la implementació del protocol al municipi2. Vetllar pel seguiment d'aquest3. Convocar les reunions del Grup de seguiment del protocol municipal4. Traslladar als seus superiors o als altres departaments afectats, les qüestions necessàries per a poder millorar el protocol5. Donar compte a l'ens de les accions i dels compromisos que s'executin en la implementació del protocol.6. Orientar en com implementar altres accions de caràcter més específic, així com avaluar l'execució d'aquelles accions suggerides cap als municipis i que no es troben en el marc d'acció del protocol.7. Assistir a les reunions de la Comissió de Seguiment del Protocol Comarcal, per a fer traspàs de la informació del municipi (incidències, bones pràctiques, casos atesos i/o detectats...) i també per a participar en les decisions i en les campanyes i accions comarcals que més tard traslladarà al municipi.

Persones i entitats que formen part de la festa	
Actor	Les persones i entitats que formen part de l'organització de la festa
Rol	Responsabilitat a brindar suport per a la implementació del protocol.
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none">1. Rebre una formació prèvia en violències masclistes, sexuals i LGBTIfòbia, i sobre els continguts del protocol i el circuit definit.2. Lliurar informació sobre l'existència d'aquest protocol, sobre els punts d'atenció així com de l'existència de serveis especialitzats d'atenció.3. Donar suport a la detecció de situacions de violència masclista i sexual i LGBTIfòbics que es puguin produir, sol·licitant la intervenció dels agents d'atenció si és necessari o bé acompanyant a la persona que ha patit l'agressió al punt d'atenció.

Punt d'informació i d'atenció (Dispositiu de nit)	
Actor	Personal del Punt d'informació i atenció
Rol	Atendre les necessitats que arribin al punt i informar. Tenir formació especialitzada en temàtiques de gènere, violències masclistes, violències sexuals i LGBTIfòbia, idealment des d'una perspectiva que incorpori la interseccionalitat.
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estar formada en violències masclistes, sexuals i LGBTIfòbia, i sobre els continguts del protocol i el circuit definit. 2. Informar i sensibilitzar a les persones que s'acosten al punt sobre les violències masclistes i LGBTIfòbia, l'existència del protocol, el funcionament del dispositiu d'atenció davant una agressió i els serveis d'atenció especialitzada existents al territori. 3. Coordinar-se amb la resta d'agents de la festa (organització, seguretat, barres...).

Àngels de nit (Parelles itinerants)	
Actor	Persones encarregades de la itinerància
Rol	Donar suport al punt d'atenció i informació, i al mateix temps aconseguir arribar a més gent i tenir més impacte.
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estar formada en violències masclistes, sexuals i LGBTIfòbia, i sobre els continguts del protocol i el circuit definit. 2. Informar i sensibilitzar a les persones que hi ha a la festa sobre les violències masclistes i LGBTIfòbia, l'existència del protocol, el funcionament del dispositiu d'atenció davant d'una agressió i els serveis d'atenció especialitzada existents. 3. Detectar situacions on s'estigui produint una agressió i actuar d'acord amb el circuit d'aquest protocol. 4. Acompanyar a la persona agredida i oferir-li l'espai de seguretat.

Personal de seguretat	
Actor	Serveis de policia o guàrdia local, Mossos d'Esquadra i seguretat privada
Rol	Vetllar per la seguretat de la festa, en coordinació amb la resta d'agents.
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Garantir la seguretat de totes les persones que participen de l'espai d'oci. 2. Rebre una formació obligatòria de la implementació del protocol, coordinar-se amb les entitats, persones a càrrec de l'organització, ajuntament i dispositiu. 3. Donar atenció i suport en els casos en què es requereixi. 4. Derivar els casos que puguin ser atesos des del dispositiu de la festa.

Personal d'emergències	
Actor	Personal d'emergències
Rol	Vetllar per la seguretat sanitària de la festa, en coordinació amb la resta d'agents.
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coordinar-se amb les entitats, persones a càrrec de l'organització, ajuntament i dispositiu. 2. Donar atenció i suport en els casos en què es requereixi

Ciutadania	
Actor	Ciutadans i ciutadanes que participin de les festes
Rol	Participar activament a un bon funcionament de les festes. A través de les campanyes de sensibilització com a " <u>Estima la Nit</u> ", s'emplaçarà a què totes les persones assumeixin una responsabilitat social i col·lectiva per a promoure espais de festa saludables, respectuosos, lliures, i que rebutgin les diferents manifestacions de violències masclistes i LGBTIfòbia.
Responsabilitats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Actuar davant situacions de violència masclista o LGBTIfòbia. 2. Acompanyar, si així ho sol·licita la persona, a la persona agredida fins a l'espai d'atenció. 3. Informar-se sobre el protocol i donar suport en la seva aplicació

4.6.2 Àmbits d'acció

Les línies d'acció inclouen els objectius operatius vinculats a cadascuna de les accions a dur a terme. També, s'especifica en quin moment cal dur a terme cadascuna de les accions (abans/durant o després), així com el responsable de dur-les a terme.

4.6.2.1 Prevenció i Sensibilització

Descripció
Accions que tenen com a finalitat prevenir i sensibilitzar entorn de les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia en els contextos d'oci.
Es proposa com a enfocament transversal que totes aquestes accions incloguin una perspectiva de corresponsabilitat (política, tècnica i ciutadana) per a fer front a aquestes violències i que hi hagi un posicionament ferm de rebuig cap a elles.
Objectius
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Visibilitzar la realitat de les violències masclistes i de la LGBTIfòbia en els espais d'oci. ✓ Sensibilitzar a la població sobre aquesta mena de violències i reduir els factors de risc. ✓ Donar a conèixer el protocol, les seves mesures i els serveis d'atenció a disposició.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Millora de la coordinació entre agents	Crear mecanismes de coordinació i seguiment dels espais públics d'oci nocturn al Bages que aglutini els diferents agents vinculats en aquests.	Espai permanent (2 reunions anuals)	Comissió seguiment del Protocol Comarcal, de l'espai públic d'oci nocturn del Bages.	<p>Establiment els productes mínims que cal tenir en compte per tal de prevenir les violències sexuals en aquests espais.</p> <p>Valoració del funcionament dels productes establerts, un cop finalitzada la Festa.</p> <p>Compartir bones pràctiques entre pobles.</p> <p>Fer d'observatori de casos per anar erradicant-los.</p>	Consell Comarcal	Responsables dels serveis d'emergència, responsables del servei de vigilància, representants entitats feministes, referents dels protocols municipals.
		Abans, durant i després.	Grup de seguiment del protocol des de cadascun dels municipis adherits.	Coordinació de les Festes públiques municipals pel que fa als diferents aspectes que concreta el protocol (ex: concreció del circuit de resposta davant violències sexuals, campanyes de comunicació, valoració, programació, contractacions, il·luminació dels carrers, situació dels punts d'aigua...).	Ajuntament	Representants dels agents que intervenen durant la Festa (seguretat, emergències, punt lila, barres, personal tècnic de cultura, d'igualtat, de joventut, protecció civil, entitats...).

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Campanyes comunicatives en l'àmbit de les violències sexuals i LGBTIfòbia	Crear campanyes participades per part de joves i adolescents, per conscienciar dels tipus d'agressions masclistes, sexuals i LGBTIfòbics existents.	Abans de la festa.	Material (cartells, falques...) amb perspectiva interseccional editat en diferents idiomes.	elaboració de productes de comunicació diversos.	Referent del protocol del Consell Comarcal del Bages o de l'Ajuntament.	Col·lectius de joves i adolescents, joves i adolescents a nivell individual.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Formació sobre violències sexuals i LGBTIfòbia en espais d'oci	Organitzar Formació específica entre tots els agents implicats en la festa (àngels de nit, punt lila, barres, personal de seguretat...).	Abans de la festa. La temporalització dependrà en funció dels agents a qui adrecem la formació.	Formació adreçada als Àngels de nit: formació de 20 hores/2 formacions anuals. Formació de les responsables dels punts liles: formació mínima de 8 hores (3 formacions anuals). Formació a responsables de barres: formació mínima de 4 hores (15 dies abans de la Festa). Formació personal de seguretat (públic): formació mínima de 4 hores (15 dies abans de la Festa).	Organització de la formació en funció de l'agent a qui va adreçada aquesta. Establiment de les contractacions que pertoquin en funció de les formacions previstes.	Consell Comarcal del Bages i Ajuntament implicat.	Entitats encarregades de les formacions.
	Formar a tots els agents que intervenen a la festa, per millorar la tasca de sensibilització però també la detecció i atenció.	Abans.	Formació mínima de 4 hores (protocol i circuits).	Organització de la formació.	Ajuntament.	Tots aquells agents no esmentats anteriorment i que també formen part de la Festa.

	Organitzar Xerrades amb veïnes i veïns proporcionades per entitats que sensibilitzin sobre la importància d'aquest protocol.	Abans (15 dies abans de la festa).	Xerrada participativa, de dues hores, pactada amb l'associació de veïns/veïnes, sobre el protocol i adreçada a veïns i veïnes del municipi on es desenvolupa la Festa.	Organització de la xerrada difusió d'aquesta.	Responsable del protocol de l'Ajuntament on es dugui a terme la Festa.	Entitat responsable de dur a terme la xerrada, associació de veïns i veïnes involucrats.
	Programar Xerrades i formació en masculinitats crítiques, de prevenció d'agressions dirigides específicament a homes.	Abans.	Formació mínima de 4 hores.	Organització de la formació contractació de l'entitat que la durà a terme.	Consell Comarcal.	Centres de secundària, grups d'esplai Mijacs, Agrupaments escoltes...

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Comunicació i difusió del protocol	Informar a totes les entitats i comerços pròxims a la festa, sobre l'existència i funcionament del protocol.	Abans de la festa.	Cartes explicatives díptics informatius.	Redacció i enviament de cartes a comerços 24 hores, gasolineres i altres.	Ajuntament.	Ajuntament i/o Entitats organitzadores.
	Visibilitzar el protocol en els espais de la Festa.	Durant la festa.	Cartelleria específica del protocol; Cartelleria dels circuits establerts en cas de violència sexual, identificació dels espais de derivació.	Cartelleria del protocol en les barres i en altres espais que es determinin (<i>bars del municipi, portes dels lavabos, cartelleres municipals</i>).	Ajuntament i/o Entitat organitzadora.	Tots els agents implicats a la festa.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Creació d'espais participatius	Crear espais intergeneracionals per a definir campanyes participatives de les festes.	Abans.	Grup de treball on definir campanyes preventives Grup de treball on consensuar conceptes i activitats.	Elaboració de material de prevenció. Establiment de canals intergeneracionals.	Ajuntaments implicats.	Entitats i associacions (<i>joves i no tan joves</i>).
	Buscar la participació de la gent jove a través de les xarxes socials, a l'hora que se sensibilitza sobre la temàtica.	Abans i durant.	Crear un canal d'Instagram que ens permeti treballar la prevenció de les violències sexuals.	Creació i manteniment del canal.	Consell Comarcal i ajuntaments implicats.	Joves de la comarca.

4.6.2.2 Detecció

Descripció
El conjunt de mesures d'aquest àmbit busca detectar a temps possibles casos de violència sexual i promoure la presència de més agents detectors itinerants a la nit. La detecció va molt lligada a la prevenció i sensibilització, ja que necessita la formació i sensibilitat de tots els actors.
Objectius
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Detectar casos en que s'estiguin produint agressions ✓ Fomentar les figures d'agents de detecció i els espais de seguretat ✓ Generar dades que es puguin centralitzar i explotar per l'obtenció de coneixement de la realitat existent.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Detecció i atenció als espais d'oci	Enfortir Dispositius de Nit (<i>punts liles i/o altres projectes ja existents</i>).	Abans i durant.	Visibilització dels dispositius de Nit (punts liles i altres agents de prevenció en els espais d'oci).	Situació dels punts liles en espais visibles i fàcils dels espais nocturns. Difusió d'aquests espais en diversos punts de la festa referenciant-los com a espais segurs.	Ajuntaments i Consell Comarcal.	Tots els agents de la festa.
	Organitzar Parelles itinerants (àngels de nit...) que facin rutes en espais que generen inseguretat.	Durant.	Establiment de circuits on els Àngels de Nit realitzin la itinerància.	Circuits d'itinerància establiment de les coordinacions (<i>WhatsApp, telèfon</i>)	Ajuntaments, entitats organitzadores.	Tots els agents que intervenen a la festa.
	Donar un paper als agents de la festa: gent de la barra, parelles itinerants, perquè tots siguin agents detectors davant possibles casos d'agressions sexuals.	Durant.	Circuit davant violències sexuals.	Establiment del circuit i del paper que juga cadascun dels agents implicats en aquest.	Ajuntaments, entitats organitzadores.	Agents que intervenen a la festa.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Recollida de dades	Registrar, mitjançant un document de recollida de dades unificat les violències masclistes i LGBTIfòbia que es produeixen durant la festa.	Durant i després.	Document i/o registre únic de recollida de dades.	Elaboració del document (registre únic) de recollida de dades. Distribució d'aquest document entre els diferents agents que intervenen. Recollida de les dades per part de la coordinadora.	Ajuntaments i Consell Comarcal. Entitats organitzadores.	Tots els dispositius que intervenen a la festa.
	Crear una bústia anònima <i>en línia</i> i una de física en el punt lila.	Durant i després.	Bústia.	Creació de la bústia (en línia i física) Visualització d'aquesta a través de la cartelleria i altres mecanismes de difusió.	Ajuntaments, entitats organitzadores.	Punts liles i altres agents.

4.6.2.3 Atenció

Descripció
El conjunt de propostes d'aquest àmbit van a línia de definir el dispositiu d'actuació que s'aplicarà davant violències masclistes i LGBTIfòbia en espais d'oci. Implica la definició dels diferents agents que conformaran el circuit, com ara punts d'informació, punts d'atenció, agents itinerants, agents de suport, entre altres. D'altra banda, estableix els principis d'actuació davant situacions de violència amb èmfasi en la persona que ha patit l'agressió.
Objectius
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Establir un circuit per a l'atenció de violències masclistes, sexuals i LGBTIfòbics en espais d'oci. ✓ Definir els rols de cada agent, entitat, persones involucrades en l'aplicació del protocol. ✓ Establir els principis d'actuació davant la persona agredida des d'un enfocament de gènere.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Promoure i implementar els dispositius de nit: Punts Liles	Promoure la presència de Punts Lila en les festes per atendre a dos nivells: 1. Donar informació 2. Fer atenció i donar resposta immediata a les agressions, fent assessorament i acompanyament.	Abans i durant.	Punts liles.	Definició del Punt lila Formació de les persones que estan al davant del punt lila.	Consell Comarcal i Ajuntament.	Entitats i/o col·lectiu a càrrec del punt lila.
	Vetllar per la presència d'una professional especialitzada en atenció i contenció en el punt Lila.	Durant.	Especialista al punt lila.	Oferiment d'atenció especialitzada en l'espai de l'entorn de nit d'aquelles persones que han patit violència sexual. Disposició d'un espai reservat i segur per a dur a terme aquesta atenció.	Consell Comarcal o Ajuntament.	
	Fer recordatoris al llarg de la festa de la condemna sobre les violències masclistes i informar de punt lila.	Durant.	Campanyes recordatoris.	/	Visualització del punts liles com a espais de referència per a les violències sexuals.	Ajuntament.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Informar sobre l'atenció durant la festa	Fer Recordatoris al llarg de la festa de la condemna sobre les violències masclistes i informar del punt lila.	Durant.	Campanya comunicativa.	Posicionament clar contra les violències sexuals.	Ajuntament.	Entitats i/o col·lectius feministes, joves a nivell individual.
	Visibilitzar el circuit: <i>cartells, xarxes socials, apps, punts liles, LGBTIQ+</i> .	Durant.	Campanya comunicativa.	Visibilització del punt lila com a espais de seguretat i atenció en el cas de violències sexuals.	Ajuntament.	Entitats i/o col·lectius feministes, joves a nivell individual.
	Recordar els números d'atenció al llarg de la festa.	Durant.	Campanya comunicativa.	Visibilització del punt lila com a espais de seguretat i atenció en el cas de violències sexuals.	Ajuntament.	Entitats i/o col·lectius feministes, joves a nivell individual.

4.6.2.4 Recuperació i reparació

Descripció
<p>En aquest apartat es presenten les propostes que busquen millorar la informació sobre els serveis especialitzats per a la recuperació i reparació de dones víctimes de violència masclista/sexual en espais públics d'oci nocturn i de persones que han patit LGBTIfòbia.</p> <p>Moltes de les tasques relacionades amb aquest àmbit es duran a terme un cop finalitzada la Festa. El circuit a seguir s'inicia un cop finalitzada aquesta.</p>
Objectius
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fomentar la coordinació entre serveis socials, centres educatius i equipaments municipals. ✓ Millorar la informació cap a la ciutadania sobre els serveis especialitzats per a la recuperació de dones supervivents de violència masclista i persones que pateixen LGBTIfòbia.

LÍNIA D'ACCIÓ	OBJECTIU OPERATIU	EN QUIN MOMENT	PRODUCTE	TASQUES	RESPONSABLE	PARTICIPANTS
Reforçar els circuits d'atenció i recuperació	Acompanyar de manera efectiva a les dones i persones LGBTIQ+ que hagin patit violència sexual en espais d'oci nocturn.	Després.	Acompanyament i fulletó explicatiu del servei.	Entrega del fulletó en els espais d'oci i, Acompanyament de les persones agredides que així ho sol·licitin a aquells dispositius que es creguin d'interès en funció de les respostes que cerqui la persona.	Serveis d'atenció especialitzada.	Persona agredida/ responsable del servei.
	Tenir una traductora en tots els serveis especialitzats.	Després.	Traducció.	Tasques de traducció en els casos que es requereixi i prèvia petició per part de la responsable del servei.	SIE Manresa-Catalunya central.	Persona encarregada de la traducció, referent del servei, persona que ha patit l'agressió.
	Fer un acte públic denunciant agressió quan es consideri necessari respectant la voluntat de la persona agredida.	Durant/després de la festa.	Acte públic condemnatòri.	Redacció d'un manifest explícit en contra de les violències sexuals. Visibilització del posicionament clar i contundent de l'organització davant de les violències sexuals.	Ajuntaments.	Entitats i/o col·lectius responsables de la gestió del punt lila.
	Millorar la difusió dels serveis especialitzats entre els diferents col·lectius participants de l'oci nocturn al Bages.	Abans, durant i després.	Campanya comunicativa.	Difusió dels serveis especialitzats.	SIE, Consell Comarcal i Ajuntaments.	Referent del SIE, del consell comarcal i dels Ajuntaments.

4.6.3 Circuit específic del protocol

4.6.3.1 Principis d'actuació

Atenció prioritària a la persona agredida

En primer lloc, és necessari centrar-se en la persona agredida, que rebi una atenció adequada a la situació que ha viscut, on l'assertivitat i l'acompanyament emocional són indispensables per a no generar més victimització, en la mesura en què les condicions ho permetin, oferir a la persona agredida un espai segur. Igualment, assegurar-se que la persona agredida no quedi sola tret que així ho sol·liciti. Així mateix, és fonamental generar un abordatge amb la persona agredida que no centri el focus d'atenció en la denúncia i persecució de l'agressor.

Considerar la importància de les decisions de la persona agredida

És rellevant evitar un abordatge que situï a la persona agredida des d'una perspectiva passiva sobre la situació de violència que ha patit. D'aquesta manera, és important promoure la presa de decisions de la persona agredida de manera informada, per tant l'assessorament i acompanyament són molt necessaris perquè la persona pugui destriar sobre els passos a seguir (o no) en funció de les accions definides en el circuit.

Posicionament de rebuig a l'agressió i a l'agressor

És important demostrar una actitud que reforci que aquest tipus de violències masclistes i LGBTIfòbia constitueixen atropellaments als drets de les dones i persones LGBTIQ+. Moltes vegades es produeixen tipus de violència masclista i sexuals que es troben normalitzades, i per tant, aquesta actitud de rebuig permet visualitzar que aquests actes són formes de violència. En cap cas s'han de fer demostracions de complicitat amb l'agressor.

Evitar comentaris estereotipats

La interseccionalitat ens permet unes certes pautes d'orientació a tenir en compte per a l'atenció de violències masclistes i LGBTIfòbia, quan aquestes ocorren a persones que són part de col·lectius que es troben en condicions de més vulnerabilitat social i cultural. En aquest sentit, és important evitar realitzar comentaris estereotipats o que fonamentin aquest tipus de violències segons la classe, edat, origen nacional o ètnic, raça, religió, orientació sexual, identitat de

gènere, entre altres, de la persona agredida. En cas contrari, això pot impactar de manera negativa atès que aquestes formes de violència no es relacionen amb aquestes característiques identitàries de les persones, però que sí que configuren formes de violències masclistes i LGBTIfòbia específiques, donats els eixos d'opressió que operen en cadascuna de les identitats ja descrites.

D'altra banda, és important que aquest principi igualment s'apliqui als qui agredeixen, ja que moltes vegades els discursos racistes i classistes que operen en la societat vinculen aquestes formes de violència als orígens nacionals o ètnics, de classe, o raça de les persones.

4.6.3.2 Circuit

Previ a l'aplicació d'aquest protocol, és absolutament necessari considerar que els municipis han d'executar totes aquelles accions establertes com a requisits mínims i compromisos previs, en termes generals respecte de l'aprovació del protocol, definició de partides econòmiques, formacions a agents clau, definició de referents per municipi per al protocol, etc.

El següent circuit està **dirigit al personal encarregat d'executar el dispositiu de nit**.

En cas d'agressió sexual o abús sexual: atenció a la persona agredida

1. Si veieu una agressió o us informen que s'està produint, ateneu a la víctima com més aviat millor, parleu amb ella i assegureu-vos que no corre cap perill immediat. És important no anar-hi només una persona, el recomanable és anar-hi dues, ja que això permet reforçar la seguretat de la persona agredida i del personal que es troba atenent la situació d'agressió.

2. Si la persona diu que no necessita ajuda, no insistiu. És important respectar la seva decisió.

3. Si la persona diu que si necessita ajuda:

- Acompanya la persona agredida a l'espai habilitat per a aquests casos. Et recomanem anar a un espai segur i tranquil. No gaire sorollós ni amb molta gent.
- Apartar-la de l'agressor o agressors.
- Pregunta-li la persona agredida si té alguna amigat a la festa perquè l'acompanyi durant el procés.

- Realitza una escolta activa i empàtica.
- Realitza contenció, si és necessari.
- Evita reforçar l'estigmatització o els sentiments de culpabilitat que pugui sentir.
- No adoptis una actitud sobreprotectora i/o paternalista, evitant donar consells sobre la manera concreta d'actuar.
- L'autodefensa feminista, en aquests casos (i en qualsevol), és totalment legítima.
- Si la persona agredida no vol cap resposta, suport o actuació per part del Punt Lila, s'ha de respectar, més enllà que se l'escolti o atengui. *(Cal tenir en compte que a vegades les persones agredides no desitgen que s'intervingui amb l'agressor ni iniciar processos de denúncia, en aquests casos la contenció i l'escolta, i atendre les seves pròpies necessitats per la situació viscuda son molt importants)*
- És essencial evitar els rumors; el nom de l'agredida i l'agressor, així com tota la informació que et doni seran confidencials.

4. Acolliu i avalueu les demandes explícites i implícites que presenta la persona per fer possible una derivació al recurs més adequat, en cas que sigui necessari.

5. En cas de derivació a altres serveis, realitzeu-ho amb el seu consentiment, concretant i facilitant l'accés més oportú en cada cas.

6. Si vol sol·licitar l'assistència dels serveis mèdics d'urgència o bé dels Mossos d'Esquadra, digues-li que fer-ho no implica la denúncia, sinó només una atenció professional. Informeu-la bé dels seus drets i de què implica cada decisió.

7. En cas que requereixi assistència sanitària urgent, sol·licita ajuda en la reguarda sanitària de la festa o, en cas que no existeixi, truca al 112 per sol·licitar serveis mèdics d'urgència.

Si l'agredida demana suport i l'agressor NO està present:

1. Recorda que durant l'atenció, la prioritat és atendre a l'agredida i no la persecució del delictes.

2. Si es troba bé, i sempre quan la persona agredida vulgui fer-ho i vulgui que ho tinguis present, suggereix-li que et pugui brindar una descripció detallada de la

persona agressora i escriu-ho a la fitxa de registre⁷ per tal de poder fer el seguiment d'altres agressions que hagi comès.

3. Si la persona agredida requereix buscar a l'agressor i no el troben, esmenta-li que si es torna a trobar amb ella en una altra situació, pot tornar al dispositiu de nit per a desenvolupar a acció corresponent.

Si és algú del seu entorn qui demana suport:

1. Pregunta a les seves amistats, què ha passat per saber de quin tipus d'agressió es tracta i aplicar el circuit d'atenció.

2. Mira de contactar amb l'agredida. Un cop amb ella, pregunta-li si vol explicar el que ha passat i informa'l que existeix un dispositiu de nit a la seva disposició en cas que el requereixi i segueix el circuit establert.

En cas d'agressió sexual, violació o abús sexual greu:

1. Atén a l'agredida d'acord amb l'anterior

2. Demana-li si vol sol·licitar l'assistència dels serveis mèdics d'urgència o bé dels Mossos d'Esquadra (recordar que en aquest últim cas no implica la denúncia, sinó només una atenció específica).

3. En cas que requereixi assistència sanitària urgent, contactar prèviament amb l'organització de la festa, per a requerir una ambulància o si no truca al 112.

4. Si no vol els serveis d'urgència ni els Mossos, informa-la que se li poden proporcionar altres recursos que no siguin d'atenció immediata.

5. Transmet en tot moment que la prioritat és el respecte als seus temps i les seves necessitats.

6. Si l'agredida no està en condicions, cal valorar si se li pot oferir un acompanyament òptim o si cal contactar amb els serveis mèdics del territori.

7. Proporciona-li tota la informació necessària per si volgués denunciar, en aquell moment o posteriorment, és important que conegui tots els pros i contres de denunciar perquè pugui decidir amb coneixement.

⁷ Elaborar i consensuar una fitxa de registre i recollida de dades. Vegeu Annex 1

En relació amb les persones menors cal tenir present:

Posar a les víctimes en el centre és el principi que ha d'orientar qualsevol intervenció preservant la intimitat i la dignitat de les persones ateses.

A partir de 12 anys comença l'adolescència. Qualsevol intervenció que impliqui la recollida i conservació de dades personals requereix el consentiment de les persones que ostentin la pàtria potestat o guarda legal. Però alhora l'article 17 de la *LLEI 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència* estableix que els infants i els adolescents, amb l'objecte de demanar informació, assessorament, orientació o assistència, es poden adreçar personalment a les administracions públiques encarregades d'atendre'ls i protegir-los, fins i tot sense el coneixement de llurs progenitors, tutors o guardadors, en particular si la comunicació amb aquests pot frustrar la finalitat pretesa.

A partir dels 14 anys la normativa de protecció de dades determina que no es podrà transmetre informació a les persones progenitores o representants legals de l'adolescent sense el seu consentiment, excepte en situacions de valoració de risc alt. En aquest darrer cas s'haurà de facilitar la informació imprescindible per suavitzar o fer desaparèixer l'esmentat risc. A partir d'aquesta edat l'adolescent pot donar i consentir que es recullin les seves dades personals.

A partir dels 14 anys l'adolescent si és agressor té responsabilitat penal (guiada per la jurisdicció penal de menors).

Si hi ha situacions de risc greu, s'ha d'informar necessàriament les autoritats competents.

Atenció a persones LGBTIQ+

En el cas que es doni algun tipus d'agressió LGTBfòbica el circuit d'atenció serà el mateix que el descrit anteriorment. No obstant això, en el cas de la LGTBfòbia es posa més èmfasi a la denúncia, administrativa o penal, per tal de visibilitzar i fer front a la LGTBfòbia (és important informar a la persona agredida que la denúncia la pot fer quan ella vulgui i/o se senti preparada).

En el cas que es vulgui denunciar caldrà tenir en compte el següent:

En cas d'insults en un espai d'oci

1. Informar el dispositiu de nit o a la barra, explicar la situació i protegir a la persona en cas necessari.
2. Recollir tota la informació (què ha passat, testimonis...) perquè si la persona agredida ho decideix, es doni coneixement al SAI, des d'on es farà arribar la denuncia a la Generalitat.
3. Si no hi ha persona referent del protocol, es poden dirigir a la policia local, que haurà de protegir, identificar l'agressor i comunicar-ho al SAI corresponent.

En cas d'insults, amenaces i/o agressió física (delictes d'odi)

1. Seguir el procediment del punt anterior.
2. Trucar al 112 al·legant delictes d'odi.
3. Anar a un centre mèdic (violència física) o a urgències psiquiàtriques (violència verbal) perquè facin un informe mèdic d'agressions.
4. Informar el SAI local perquè informi el SAI Central i procedeixi.

Finalment, per poder recollir més informació i si es vol que es tramiti per via farà falta un informe mèdic més detallat fet per un especialista (psicòleg/a, traumatòleg/a, dentista, etc.). Això permet que, un cop passat al jutjat corresponent, es puguin demanar danys i perjudicis. En qualsevol cas, és molt important tenir testimonis.

Full informatiu de suport a les persones agredides

Des del Consell Comarcal s'elaborarà un full de suport per a les dones que hagin patit una agressió sexual i un altre per a les persones que hagin rebut una agressió LGTBfòbica, amb els serveis existents a la comarca.

Actuació davant del presumpte agressor

En funció del tipus d'agressió que es produeix durant la festa s'actuarà de diferent forma.

- Si l'agressió és una infracció administrativa o delicta, tant si el presumpte agressor és menor o major d'edat, es posarà amb coneixement dels cossos de seguretat, policia local o mossos d'esquadra, que actuaran d'acord amb el seu protocol.
- Si els fets o agressió no són considerats infracció administrativa o delicta, les persones que ho han detectat o han sigut avisats, parlaran amb ell (assertivament i mantenint la calma) per tal que aturi el seu comportament.
 - Si atura el comportament, però no marxa de la festa, ens quedarem observant que no torni a fer cap acció inadequada.
 - Si la persona agredida desitja que marxi de la festa, se li comunicarà i se'l convidarà a marxar.
 - Si atura el comportament, però marxa de la festa, estarem alerta per si torna i avisarem a les altres persones.
 - Si no atura el comportament, s'avisarà als agents de seguretat per sol·licitar la seva expulsió del lloc de la festa.

A les persones que acompanyen al presumpte agressor se'ls pot comunicar que és un espai lliure d'agressions sexistes i LGTBfòbiques i que no es toleren les actituds masclistes. Per això s'ha creat un Protocol i esteu actuant segons aquest.

Tancament del Dispositiu de nit / Punt Lila i/o atenció a casos

Un cop finalitzada la intervenció, és important trobar-se a l'espai de tranquil·litat, fer una petita valoració de com ha anat la intervenció, com s'han sentit les persones que han intervingut i quins aspectes es poden millorar. Així com omplir la fitxa de registre⁸ per poder tenir informació que ajudi a millorar el Protocol.

La fitxa de registre l'haurien d'omplir la persona coordinadora del Punt Lila, les persones que fan itinerància, tant des del punt lila com els *Àngels de Nit*, les persones de barres, de cada esdeveniment per deixar constància de les diverses observacions i atencions efectuades durant la festa. Les fitxes recollides s'hauran de fer arribar a la persona referent del protocol, del municipi, un cop conclosa la festa i abans que es faci la reunió de valoració.

⁸ Vegeu **Annex 1**

Accions públiques per la visibilització i la reparació

A totes les festes i activitats es pot valorar si es fa un comunicat públic o resposta comunitària local o comarcal en el marc de la festa o després de la festa (ex: lectura de manifestos, parar la música...) en tots els casos es recomana treballar conjuntament comarcal i/o localment uns criteris clars i consensuats d'intervenció per aquest tipus de resposta evitant la possible revictimització de les persones agredides.

5 Serveis d'atenció i recuperació a les violències masclistes i LGTBfòbiques

És important saber que si s'ha patit alguna agressió sexual en context d'oci nocturn, més enllà de si la persona decideix denunciar o no, aquesta té dret a rebre suport i atenció psicològica i sanitària, per a això existeixen diferents serveis especialitzats per a l'atenció posterior de les violències masclistes i violències sexuals en el territori.

- **SIE de la Catalunya Central- Manresa**, Servei d'intervenció especialitzada en violència masclista. Amb l'objectiu d'oferir informació, atenció i recuperació a les dones que han estat o estan en processos de violència masclista, així com els seus fills i filles a càrrec i potenciar els programes específics i integrals de prevenció, assistència i reparació.
93 628 98 91- sie.manresa.cc@dae.cat
- **SIAD del Bages**. El Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) del Consell Comarcal del Bages és un servei integral que promou la igualtat entre dones i homes, portant a terme accions que garanteixin l'efectivitat dels drets de les dones. Té com a finalitat donar resposta a les diferents demandes d'informació, sensibilització i atenció, així com potenciar els processos d'autonomia de les dones i contribuir a la superació de totes les situacions de desigualtat de gènere.
93 693 03 63 - siad@ccbages.cat
- **SIAD Manresa**. 93 875 23 10 - siad@ajmanresa.cat
- **900 900 120**: Línia d'atenció telefònica permanent, gratuïta i confidencial, que atén les demandes de situació de violència contra les dones. Atenen en diversos idiomes, 365 dies l'any, 24 hores.
- **GAV Grup d'Atenció a la Víctima** - Mossos d'Esquadra. La comissaria de Manresa disposa d'un grup especialitzat en violència domèstica i/o masclista que atén, informa, assessora, deriva i fa seguiment dels casos que té coneixement relacionats amb situacions de violència familiar.
- **SAI LGTBI Bages**. La finalitat del Servei d'Atenció Integral LGBTI del Bages és la d'oferir atenció, informació i assessorament a persones lesbianes, gais, trans, bisexuals, intersexuals (LGTBI) a la ciutadania, a entitats i a professionals en temes relacionats amb la diversitat afectiva sexual i de gènere. Defensar els drets LGTBI i erradicar l'homofòbia, la transfòbia i la bifòbia.
93 693 03 63 - sai@ccbages.cat
- **SAI Manresa**. 938752310 - sai@ajmanresa.cat
- **ASSIR Bages**. Servei d'activitats assistencials i educatives relacionades amb l'atenció sexual i reproductiva, vinculat al Centre d'Atenció Primària.
93 874 81 78 - assir.cc.ics@gencat.cat

6 Seguiment i avaluació

Aquest àmbit és imprescindible, ja que obre espai a una avaluació contínua sobre l'aplicació del protocol, podent ajustar-lo en la mesura en què es requereixi. El seguiment facilita l'anàlisi del procés mentre aquest esdevé, per examinar els punts forts i febles durant el desenvolupament. L'avaluació es desenvolupa al final del procés d'implementació en base en uns criteris preestablerts que determina si s'han aconseguit els objectius i s'hi ha arribat a l'impacte previst.

La persona referent, a cada poble que s'ha adherit al protocol, liderarà i promourà la constitució d'un grup de seguiment, format tant pels i les professionals amb responsabilitat en cada àrea implicada (joventut, igualtat, cultura, comunicació, cossos de seguretat, serveis sanitaris...) com per les persones designades per les entitats que han participat en l'elaboració o en la implementació de les mesures, amb dues trobades del grup per cada festa/activitat: una abans, per preparar la implementació i una després per avaluar.

6.1 Comissió de seguiment del protocol comarcal

Des del Consell Comarcal del Bages es crearà una *Comissió de seguiment del protocol comarcal*, per a revisar els resultats de cada poble, valorant les incidències en la planificació i la posada en pràctica així com les bones pràctiques i casos detectats i atesos, per a anar millorant i aconseguir uns espais d'oci públics, segurs i lliures.

La comissió farà la funció d'observatori de casos per anar erradicant-los i també elaborarà els productes que es vagi creient necessaris. La comissió serà convocada i liderada per les referents del protocol del Consell Comarcal, la tècnica de joventut i la d'igualtat, es realitzaran com a mínim dues reunions l'any.

Les persones que formaran part de la Comissió de seguiment seran:

- Referents dels protocols dels municipis.
- Representants de la policia o guàrdia municipal dels pobles.
- Representants del servei d'emergència dels pobles.
- Representants de col·lectius de dones o col·lectius feministes de la comarca.
- Representants de col·lectius LGTBIQ+ de la comarca.
- Representants d'entitats o col·lectius d'altres orígens o cultures de la comarca.

- Representants d'entitats implicades en l'organització de festes, de la comarca.
- Altres professionals del Consell com la tècnica del SAI, la d'inclusió.

6.2 Grup de seguiment municipal del protocol.

L'objectiu principal d'aquest grup de treball és vetllar per a la bona implementació i millora del protocol, per potenciar espais de seguretat i llibertat per tothom, en l'oci diürn i nocturn, a l'espai públic del municipi.

Les funcions d'aquest grup seran:

- Promoure una implementació de qualitat a les festes.
- Vetllar perquè requisits mínims recollits al Protocol es portin a terme.
- Coordinar les tasques prèvies, durant i posteriors que s'hagin de fer per implementar el Protocol.
- Definir de forma consensuada l'actuació de tots els serveis i agents envers qualsevol violència sexual o LGTBIfòbica.
- Articular un circuit d'intervenció que ofereixi una resposta coordinada a les violències sexuals i LGTBIfòbiques.
- Promoure i animar a les entitats locals, bars, pubs, perquè implementin accions recomanades en el Protocol.
- Fer difusió de les campanyes de comunicació per a corresponsabilitzar a tota la ciutadania per tal d'evitar qualsevol situació de violència.
- Difondre i promoure l'adhesió al manifest del Protocol a altres entitats municipals que no siguin estrictament les organitzadores de les festes populars.
- Crear un número de telèfon mòbil específic, que portarà la persona referent de la festa, per la coordinació dels agents, durant la festa.
- Registrar les situacions detectades de violències sexuals i LGTBIfòbiques durant les festes populars, amb la fitxa de registre.
- Valoració de la festa: casos atesos, detectats, incidències, aspectes a millorar, bones pràctiques i aspectes que funcionen bé i cal mantenir i/o potenciar.

El Grup de Seguiment municipal del protocol establirà abans del 30 de gener de cada any un calendari anual dels actes que hauran de disposar de servei de punt lila, tant organitzats per l'Ajuntament com per les entitats adherides al protocol. En el cas d'actes no inclosos en aquest calendari i que compleixin amb els requisits establerts al protocol, la part organitzadora haurà d'avisar amb una antelació de 45 dies a l'Ajuntament per tal de poder fer front a la gestió del servei. Posteriorment

l'Ajuntament farà petició dels serveis i materials al Consell Comarcal, amb una antelació de 30 dies a través de la Fitxa de sol·licitud, que trobareu a l'Annex 3.

Aquest grup es reunirà dues vegades per a cada festa, una reunió prèvia per planificar i organitzar la festa per tal que sigui lliure de sexisme i LGTBIfòbies i una reunió de valoració de la festa.

És molt recomanable poder fer una marxa exploratòria i/o recorregut de reconeixement del lloc on es farà la festa i el centre del poble o desplaçaments que fan les persones que hi assisteixen, així com d'on estaran ubicats els serveis d'aquesta (per exemple lavabos, punts d'aigua, il·luminació, papereres...), per identificar zones de risc i adopció de mesures per tal de reduir-les.

Les persones que formaran part del Grup de seguiment seran les següents:

- Referent del protocol del municipi
- Personal tècnic del servei a les persones, que impliqui la festa
- Personal de policia o guàrdia municipal i/o protecció civil
- Personal d'emergències participants en la festa
- Regidors o regidores que impliqui la festa
- Col·lectius de dones o col·lectius feministes del municipi
- Col·lectius o persones LGTBIQ+ del municipi
- Entitats culturals que participen en la festa

En la programació de les activitats i festes del municipi, adreçades a qualsevol edat, és necessari tenir en compte les següents premisses:

- Promoure la diversitat d'activitats i espais per a tots els públics. Facilitar i pensar la convivència i coexistència d'activitats adreçades a públics d'edats diverses: infants, joves i gent gran. La diversificació dels usos i funcions en espais comuns ajuda a una millor percepció de llibertat i seguretat.
- Promoure continguts amb perspectiva de gènere o que no fomentin missatges masclistes.
- Promoure a dones i a persones LGTBIQ+ en les activitats programades. Ja sigui a través de la contractació d'artistes i espectacles, fins a programar activitats dirigides per aquestes persones.
- Promoure campanyes unitàries entre jovent i entitats, accions complementàries de sensibilització. Es poden promoure vídeos, cançons, iniciatives virals, etc.

7 Annexos

7.1 Annex 1 Materials per a la implementació del Protocol.

En aquest enllaç hi trobareu tots els materials per a la implantació del protocol, els existents actualment i aquells que vagin creant i validant per part de la *Comissió de Seguiment del Protocol*.

<https://www.ccbages.cat/protocolocinocturn/>

Entre altres recursos i materials hi trobareu:

- Material de difusió de la “*Campanya Estima la Nit*”: Cartells, imatges per xarxes i logotips (cedits per l’Ajuntament de Manresa)
- Manifest del Protocol
- Material de suport a l’atenció: Cartell del circuit i Full informatiu per les persones agredides
- Full de sol·licitud al Consell Comarcal de Material: Carpes pels Punts Liles i material fungible per a repartir: Fulletons, Preservatius, Rasca-rasca,
- Fitxa de registre de les violències sexuals.
- Breu document de recomanacions per organitzar una festa

7.2 Annex 2 Proposta i oferta de Formacions

En aquest enllaç trobareu la variada oferta de formacions obligatòries i complementàries que s’ofereixen per una bona implantació arreu del territori del Protocol.

<https://www.ccbages.cat/protocolocinocturn/>

7.3 Annex 3 Fitxa d’adhesió al protocol

En aquest enllaç trobareu el document per adherir-vos al Protocol i el procediment per a trametre-ho al Consell Comarcal del Bages.

<https://www.ccbages.cat/protocolocinocturn/>

També trobareu el llistat de municipis adherits.

7.4 Annex 4 Diagnòstic i procés d'elaboració del Protocol

En aquest enllaç trobareu el document de la Diagnosi

<https://www.ccbages.cat/wp-content/uploads/2020/05/Diagnosi-del-Protocol-de-Violencias-sexuals-en-entorns-public-doci-al-Bages.pdf>

En aquest enllaç trobareu el procés seguit per l'elaboració del protocol

<https://www.ccbages.cat/protocolocinocturn/>

7.5 Annex 5 Altres recomanacions d'accions a promoure pel municipi

Després de l'ampli procés participatiu desenvolupat, la quantitat de propostes recollides des de la ciutadania i des d'organismes tècnics i polítics ha estat molt àmplia i diversa. Per això, en aquest apartat recollim diferents accions a promoure pels diferents municipis, que es queden fora del marc d'acció d'aquest protocol, però que han sorgit de les mateixes veus de les participants d'aquest procés, i que es poden promoure de manera concreta als diferents municipis.

- Transport públic nocturn: apostar per un bus més gran i gratuït en els municipis quan és la festa major a Manresa.
- Facilitar serveis de taxis gratuïts per a aquelles persones que hagin sofert una agressió masclista o LGTBIfòbica i que no tinguin els mitjans per a tornar de manera segura a les seves cases.
- Facilitar un espai físic (alberg o hotel) per a aquelles persones que hagin sofert una agressió masclista o LGTBIfòbica, que no estiguin en condicions de tornar a les seves cases.
- Garantir la il·luminació de la ruta a casa (centre del poble) en cas d'allunyar les festes.
- Crear serveis de “recuperació” a l'agressor.

7.6 Annex 6 Bibliografia

- **Associació Drets Sexuals i Reproductius** (2019). Resignificant els Punts Lila, aprenentatges i nous reptes per a contribuir a l'erradicació de les violències masclistes. Barcelona. Associació Drets Sexuals i Reproductius. <https://lassociacio.org/wp-content/uploads/2019/01/CAT-Publicaci%C3%B3-RESIGNIFICANT-ELS-PUNTS-LILA.pdf>

- **Creación Positiva** (2019). Guía para la elaboración de Protocolos en el abordaje de las violencias sexuales i la LGBTIfobia en los espacios públicos de ocio. Barcelona, Creación Positiva.
https://creacionpositiva.org/onewebmedia/ProtocolosViolencias_ONLINE_DOBLE.pdf
- **Diputació de Barcelona.** (2018). Guia per a l'elaboració de protocols davant les violències sexuals en espais públics d'oci. Barcelona. Diputació de Barcelona.
www1.diba.cat/l1breria/pdf/60917.pdf
- **Espinosa-Miñoso, Yuderkys.** (2014) "Una crítica descolonial a la epistemología feminista crítica". El Cotidiano, núm. 184, pp. 7-12. Mèxic DF. Universidad Autónoma Metropolitana Unidad Azcapotzalco.
- **Fundación Salud y Comunidad** (2020). 7 pasos para construir un plan de abordaje de las violencias sexuales en espacios festivos. Observatorio Noctámbulas. Barcelona. Fundación Salud y Comunidad.
<https://drive.google.com/file/d/1oTF7bf5N9HrkBvXsQqWYneewLfnbgPb-/view>
- **Generalitat de Catalunya** (2008). Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret a les dones a erradicar la violència masclista. Barcelona. DOGC.
- **Generalitat de Catalunya** (2016). Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Barcelona. DOGC
- **Govern d'Espanya** (2004). Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de gènere. Madrid. BOE.
- **Hooks, bell.** (2004) Capítulo 1. "Mujeres negras. Dar forma a la teoría feminista" a "Otras inapropiables, Feminismos desde las fronteras". Madrid. Traficantes de Sueños, primera edición.
- **Jabardo, Mercedes.** (2012) "Introducción. Construyendo puentes: en diálogo desde/con el feminismo negro" en "Feminismos Negros, una antología". Madrid. Traficantes de Sueños, primera edición.